

Oranjerie, 1 september

Beste,

Om in de sfeer van de kwisvragen te blijven lanceren wij ook eens een vraag: Wat is het verband tussen onze oranjerie en één van de 7 wereldwonderen uit de oudheid? Geen, dat dacht je maar!

Oranje is de kleur die door dichters ook wel tango wordt genoemd. Wat ons bij Argentinië brengt waar ooit de uitgeweken Fransman Jean Mardet begon met het maken van absintlikeur. Hij keerde terug naar Frankrijk en werd 'absinthier' in de heuvels rond Pontarlier in de Provence. Christophe Bataille schreef over hem een pracht van een verhaal (Absinthe, uitgegeven bij Arléa) en beschikbaar in onze Beverse bibliotheek bij de Franstalige werken. Een godengeschenk om te lezen op een zwoele zomeravond als de stenen hun opgeslagen dagwarmte voelbaar beginnen af te stralen. Neem dan een karaf ijswater en een scheut Pastis de Marseille: een onschuldige weerklink van wat ooit absintlikeur was.

In de 19^e en begin 20^e eeuw werden uit de waterige destillatie van absint etherische olieën gewonnen waaronder hoofdzakelijk alfa-thyon. Deze stof bindt in de hersenen aan een eiwit waardoor de zenuwcellen veel te gemakkelijk signalen doorsturen en epilepsie-aanvallen doen ontstaan. Misbruik van deze 'groene fee' (omwille van het groene kleurtje) geeft op lange termijn verschijnselen zoals bij alcoholisme, maar veel diepgaander, met verschrikkelijke hallucinaties, stuipen en dementie tot gevolg. In maart 1915 werd de productie in Frankrijk verboden. Het gebruik had geleid tot een sociale plaag in alle maatschappelijke klassen.

Ook de schilder Van Gogh zou een absintliefhebber geweest zijn, vandaar... Al moet het gezegd dat zijn ziekte niet enkel het gevolg was van absintgebruik. Ondertussen kennen we een hele schare van kunstenaars die bij de groene fee hun muze vonden: Manet, Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Wilde, Picasso, Hemingway... En meerdere schilderijen hebben absint als onderwerp, wat al af te leiden is uit de titel: o.a. de absint drinker en absint glas van Picasso. Ook onze Naamse Félicien Rops deed in 1905 zijn duit in het zakje met zijn 'buveuse d'absinth', dat we nu in New-York moeten gaan zoeken.

Absintalsem (*Artemisia absinthium*) werd genoemd naar Artemisia, koningin van Halikarnassos en vrouw van Mausolus (377-313 voor Christus), koning van Carië, die dit kruid naar haar noemde. Zo melden ons de oude geschriften. Voordien zou het Partenis of maagdenkruid geheten hebben. Het brengt inderdaad de menstruatie op gang, maar is ook goed tegen wormen. Het antieke Halikarnassos is het huidige Turkse Bodrum. Na de dood van Mausolus liet Artemisia voor hem een graftombe bouwen, één van de zeven wereldwonderen van de antieke wereld. Het mausoleum werd echter verwoest door een aardbeving zodat we nu nog enkel de grondvesten kunnen bezoeken. Lord Stratford en Sir Charles Newton transporteerden in 1846-1857 de gevonden standbeelden van Artemisia naar het Britse museum in Londen. Zo zie je maar, overal kom je Artemisia tegen: van Turkije, over de Provence tot in Londen, en tot in onze likeurkast, en uiteraard in onze tuin. Denk er eens aan enkele planten aan te schaffen, niet voor de bloemen, maar voor de grijze kleur die 'chique' staat als contrastkleur bij o.a. witte bloemen of als rustpunt en om kleuren van elkaar te scheiden. Ook in de groentuin is het nuttig enkele alsemplanten te laten groeien. Alle dieren en vooral insecten hebben namelijk een gloeiende hekel aan de typische geur.

Gelukkig wordt de huidige pastis niet meer gemaakt van absint maar van steranijs met zoethout en thee van venkel, wilde tijm, salie en wilde marjolein. Jean Mardet gebruikte een mengsel van absint, anijs, venkel, hysop en gele gentiaan (*Gentiana lutea*). Je weet wel het gentiaanbitter...maar dat drankje is voor een volgende keer, want ondertussen is mijn aperitief van absint al aan het werken.

Wie op zoek gaat naar absint vindt op Hof ter Saksen, tussen de kruiden voor de oranjerie, *Artemisia abrotanum*, een heerlijk citroenkruid dat in palingrecepten wordt aangewend en *A. lactiflora*, afkomstig uit West-China en schitterend met de lange melkwhite pluimen. In de nieuwe plantenborder achter de oranjerie, groeit in de volle zon *A. pontica*, met hangende bloemhoofdjes.

Tot slot: wie levert ons een creatief verband tussen de genoemde gele gentiaan en het Hof ter Saksen? Schriftelijke antwoorden graag per brief of e-mail sturen naar ons secretariaat. De beste inzending ontvangt uiteraard een prijs!

Met vriendelijke groeten

Simon